

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

DANIELA ROMBALDOVÁ

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra soukromého práva

Řešení obchodních sporů v rozhodčím řízení

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Commercial disputes resolution through arbitration

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Mgr. Barbora VLACHOVÁ, PhD., LL.M.

AUTOR PRÁCE

Daniela ROMBALDOVÁ

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13. 3. 2024

Daniela Rombaldová

ANOTACE

Bakalářská práce s názvem „Řešení obchodních sporů v rozhodčím řízení“ se zabývá problematikou rozhodčího řízení včetně jeho historického vývoje. Práce pojednává o okruhu sporů, které lze řešit v rozhodčím řízení, popisuje druhy rozhodčího řízení a zmiňuje institucionální rozhodčí soudy působící v České republice. V práci jsou uvedeny výhody a nevýhody rozhodčího řízení oproti řízení u běžných soudů. Samostatná kapitola je věnována rozhodcům jako subjektům rozhodčího řízení. Část práce je věnována průběhu rozhodčího řízení a obecnému popisu mezinárodního rozhodčího řízení. Obsahem závěrečné pasáže práce je výkon rozhodčích nálezů v ČR dle tuzemské právní úpravy a v zahraničí podle mezinárodní Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

KLÍČOVÁ SLOVA

rozhodčí řízení * rozhodčí řízení ad hoc * institucionální rozhodčí řízení * rozhodce
* rozhodčí doložka * rozhodčí smlouva * rozhodčí soud * Newyorská úmluva *
rozhodčí nález

ANNOTATION

The bachelor thesis entitled "Commercial disputes resolution through arbitration" deals with the issue of arbitration including its historical development. The thesis focuses on the range of disputes that can be resolved through arbitration, describes different types of arbitration and mentions specific institutional arbitration courts operating in the Czech Republic. The thesis presents the advantages and disadvantages of using arbitration compared to proceedings in ordinary courts. A separate chapter is devoted to arbitrators as subjects of arbitration. A part of the work is devoted to the general course of arbitration proceedings and to the general description of international arbitration. The final passages of the work are devoted to the enforcement of arbitral awards in the Czech Republic under domestic legislation and abroad under the international New York Convention on the recognition and enforcement of foreign arbitral awards.

KEYWORDS

arbitration * ad hoc arbitration * institutional arbitration * arbitrator * arbitration clause * arbitration agreement * (institutional) court of arbitration * Newyork Convention * arbitral award

Obsah

Úvod.....	6
Seznam použitých slov a zkratk	8
1. Rozhodčí řízení	9
1.1 Vymezení sporů, které mohou být předmětem rozhodčího řízení	11
1.1.1 Online rozhodčí řízení.....	12
2. Historie rozhodčího soudnictví	14
3. Druhy rozhodčího řízení	16
3.1 Ad hoc.....	16
3.2 Rozhodčí řízení institucionální.....	17
3.2.2 Druhy institucionálních soudů v ČR.....	18
3.3 Řízení před rozhodčí komisí spolku.....	19
4. Výhody a nevýhody rozhodčího řízení	20
4.1 Výhody.....	20
4.2 Nevýhody.....	24
5. Subjekty rozhodčího řízení	25
5.1 Rozhodci	25
5.2 Určení, jmenování a vyloučení rozhodců.....	26
6. Průběh rozhodčího řízení	27
6.1 Zahájení rozhodčího řízení.....	27
6.1.1 Rozhodčí smlouva a rozhodčí doložka	28
6.2 Průběh rozhodčího řízení	30
6.3 Rozhodnutí.....	30
6.4 Zrušení rozhodčího nálezu soudem	32
7. Mezinárodní rozhodčí řízení	36
8. Výkon rozhodčích nálezů	37
8.1 V ČR	37
8.1.1 Podle občanského soudního řádu	37
8.1.2 Podle exekučního řádu.....	39
8.2 V zahraničí – Newyorská úmluva.....	40
9. Průnik rozhodčího řízení s právem EU	41
Závěr	44
Seznam použité literatury	46

Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na téma „Řešení obchodních sporů v rozhodčím řízení“.

Pro zvolení uvedeného tématu se autorka rozhodla z toho důvodu, že ji toto téma zaujalo již svým názvem. Poté, co si k němu autorka obstarala bližší informace, přišlo jí podnětné a zajímavé zabývat se jím podrobněji. Dalším důvodem, který přispěl k autorčině volbě tématu konkrétně z právní oblasti, byla skutečnost, že má v oblíbě humanitní předměty, mezi něž se právo nepochybně řadí.

Ke sporům mezi různými obchodními partnery dochází od dávných dob. Tyto spory zpravidla vždy vyžadují určité autoritativní řešení. Nositeli tohoto autoritativního řešení od dávných dob byly a jsou ve většině případů obecné soudy. Jako alternativní možnost řešení těchto sporů se při narůstajícím trendu ekonomické spolupráce a četnosti smluvních vztahů nabízí využití rozhodčího řízení, a to jako další možnosti kromě obvyklého soudního řízení.

Institut rozhodčího řízení je v tuzemském právním řádu upraven zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZRŘ“ nebo „zákon o rozhodčím řízení“), který byl již několikrát novelizován. Rozhodčí řízení může probíhat jak v tuzemsku, tak v zahraničí. Tuzemský rozhodčí nálezn může být vykonán v zahraničí a stejně tak i zahraniční rozhodčí nálezn v tuzemsku. Předpokladem však je, že oba státy, v nichž se rozhodčí řízení koná, jsou členy Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, případně jiné dvoustranné či mnohostranné smlouvy upravující stejnou materii.

Rozbor rozhodčího řízení obsažený v této bakalářské práci je rozčleněn do následujících částí.

Před první kapitolou bakalářské práce je zařazen seznam použitých slov a zkratk v abecedním pořadí. Vysvětleny jsou zde některé důležité pojmy vztahující se k rozhodčímu řízení. Hned za nimi následují zkratky právních předpisů či institucí, které jsou zde rovněž vysvětleny.

První kapitola bakalářské práce vysvětluje obecně, co se rozumí rozhodčím řízením a jaké spory mohou být v tomto řízení rozhodovány. Součástí této kapitoly je též uvedení tuzemských i zahraničních právních předpisů vztahujících se k problematice rozhodčího řízení.

Druhá kapitola je věnována historii rozhodčího soudnictví počínaje obdobím po druhé světové válce.

Ve třetí kapitole jsou s využitím metody dedukce popsány druhy rozhodčího řízení včetně druhů institucionálních rozhodčích soudů.

Při porovnání výhod a nevýhod rozhodčího řízení, na rozdíl od řízení před běžnými soudy, byla využívána komparativní metoda.

Pátá kapitola se zabývá jedním ze subjektů rozhodčího řízení – osobou rozhodce – včetně jeho určení, jmenování a případného vyloučení.

Šestá kapitola se zaměřuje na průběh rozhodčího řízení a jeho jednotlivé fáze, a to od zahájení řízení, přes vydání rozhodčího nálezu až k možnému zrušení tohoto nálezu soudem.

Následující kapitola obecně popisuje institut mezinárodního rozhodčího řízení.

Předposlední kapitola této bakalářské práce se vztahuje k analýze výkonu rozhodčích nálezů v tuzemsku a v zahraničí podle příslušných právních předpisů.

Závěrečná kapitola rozebírá za využití analytické a indukční metody průnik rozhodčího řízení s právem Evropské unie.

Hlavním cílem této bakalářské práce je porovnat pomocí komparativní metody hlavní výhody a případné nevýhody rozhodčího řízení oproti řízení před běžnými soudy a dospět k závěru, které řízení je možno z hlediska efektivity rozhodování obchodních sporů považovat za snáze aplikovatelné.

Seznam použitých slov a zkratek

Arbitrabilita – vymezený okruh sporů, které lze řešit pomocí rozhodčího řízení

Jednoinstančnost – Proti rozhodnutí, v rozhodčím řízení – rozhodčímu nálezu nelze podat odvolání či jiný řádný opravný prostředek. Současně, pokud si strany vzájemně nedohodnou, nedojde ani k přezkumu rozhodnutí. Rozhodčí nález dnem doručení sporným stranám nabývá právní moci a vykonatelnosti.

Právní moc – je definovatelná jako procesní institut práva, jako určitá vlastnost soudního či správního rozhodnutí, v našem případě také rozhodčího nálezu, díky které se dané rozhodnutí stává konečným, závazným a nezměnitelným. Rozhodnutí nabývá právní moci tehdy, nelze-li proti němu podat řádný opravný prostředek.

Rozhodčí řízení – Jedná se o mimosoudní řešení sporů, ve kterém spory rozhodují nezávislí a nestranní rozhodci. Toto řízení je na rozdíl od běžného soudního řízení neveřejné.

Rozhodčí soud – V případě mé bakalářské práce se jedná o instituce – stálé rozhodčí soudy, které jsou zřizovány jen na základě zákona a rozhodují spory v institucionálním řízení.

Vykonatelnost – je vlastnost rozhodnutí spočívající v jeho vynutitelnosti, pokud nebude splněno dobrovolně. Rozhodnutí může být vynucováno např. orgány státní moci.

Zkratky

Newyorská úmluva – mezinárodní úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958, ratifikována v New Yorku

OSN – Organizace spojených národů

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

RS při HK ČR a AK ČR – Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

ZRŘ – zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

1. Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení jako určitý způsob řešení sporů můžeme znát také pod názvem arbitráž či arbitrážní řízení. Jedná se o mimosoudní řešení sporů, kdy spory řeší nezávislí a nestranní rozhodci. Rozhodčí řízení bývá někdy využíváno jako alternativní možnost řešení majetkových sporů namísto obvyklého civilního procesu před soudem. Advokát, uznávaný rozhodce a akademik zabývají se touto problematikou, JUDr. Luděk Lisse na téma projednávání sporů v rozhodčím řízení říká: *„Rozhodčí řízení mělo být soukromoprávní pomocí odbřemenění soudů. Myslím si tedy, že by mělo sloužit právě v bagatelních věcech, které vůbec nepatří před soud. U soudů mají být skutečné věci, skutečné právo. Typicky trestní právo, rodinné právo. Je paradoxem, že spotřebitelské organizace tlačí zejména na to, aby se rozhodčí řízení nepřipouštělo například ve věcech z úvěrů, z půjček a podobně. Tedy právě v případech, které pod rozhodčí řízení bytostně patří.“*¹

Klíčovým rozdílným znakem mezi rozhodčím a běžným soudním řízením je to, že rozhodčí řízení je neveřejné. Nemůže se ho účastnit veřejnost či média. Rozhoduje se jen konkrétní spor konkrétních stran zvolenými a jmenovanými rozhodci. Rozhodčí řízení se od řešení sporů v soudním řízení liší svou dobrovolností, kdy strany souhlasí s případným řešením sporů mezi nimi prostřednictvím rozhodčího řízení. To však neznamená, že při vedení sporu strany nezastávají ohledně předmětu sporu zcela protikladné postoje.

Institut rozhodčího řízení je v České republice upraven zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. ledna 1995. Před tímto právním předpisem platil zákon č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů, pomocí kterého mohly být v rozhodčím řízení rozhodovány pouze spory v oblasti mezinárodního obchodního styku.

¹ LISSE, JUDr. Luděk a (ed.). Je rozhodčí řízení alternativou soudního rozhodování? In: BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Soudní a mimosoudní projednávání sporů (rozhodčí řízení a mediace)*. ČR: Havlíček Brain Team, 2014, s. 20. ISBN 9788087109526.

Současný zákon o rozhodčím řízení upravuje:

1. *rozhodování majetkových sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci,*
2. *rozhodování sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisí spolku podle občanského zákoníku a*
3. *výkon rozhodčích nálezů.*²

Arbitrabilita je podrobnějším způsobem popsána v kapitole č. 1.1.

Paragraf 30 ZRŘ přikazuje subsidiární použití zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „OSŘ“) za předpokladu, že zákon o rozhodčím řízení danou otázku neupravuje. Přičemž u řízení před rozhodci se použijí přiměřeně ustanovení OSŘ.

K tuzemským pramenům upravujícím rozhodčí řízení se dále vztahují zákony, které upravují zejména zřizování stálých rozhodčích soudů. Jedná se o zákon České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů a jak už název zákona vypovídá zřizuje se jím Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno byl zřízen zákonem č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů. Třetí a zároveň poslední stálý rozhodčí soud nacházející se v České republice – Burzovní rozhodčí soud působící při Burze cenných papírů Praha – je zřízen zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. Burza cenných papírů Praha jako společnost je držitelem povolení České národní banky, které ji opravňuje k provozování regulovaného trhu investičních nástrojů.

Dalšími prameny upravujícími rozhodčí řízení na mezinárodní úrovni je Úmluva o uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, více známá pod názvem Newyorská úmluva, která byla převzata do našeho právního řádu pod č. 74/1959 Sb. V roce 1985 došlo k vydání modelových rozhodčích pravidel o mezinárodní obchodní arbitráži Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo. Pramenem je i Evropská úmluva o obchodní arbitráži, v našem právním prostředí publikovaná jako vyhláška ministra zahraničních věcí č. 176/1994 Sb.

² Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 1

1.1 Vymezení sporů, které mohou být předmětem rozhodčího řízení

Formou rozhodčího řízení bývají rozhodovány spory v obchodní oblasti. Tato oblast v současné době zahrnuje jak zahraniční, tak i vnitrostátní obchod. Další oblastí jsou majetkové spory. U majetkových sporů se může jednat o spory mezi subjekty z České republiky nebo spory mezi subjekty, z nichž alespoň jeden je zahraniční, kdy podstatou sporu je neshoda stran o peněžité majetkové plnění, vydání věci, dodání zboží, provedení nebo naopak zdržení se určité činnosti.

Dříve bylo také předmětem rozhodčího řízení řešení spotřebitelských sporů, kdy typickým příkladem spotřebitelského sporu byl spor o uznání reklamace vad zakoupeného zboží mezi podnikatelem a spotřebitelem. Rozhodci Rozhodčího soudu dlouhou řadu let rozhodovali tyto spory na základě právní úpravy považující spotřebitele za slabší stranu sporu. Po novelizaci zákona o rozhodčím řízení s účinností od 1. prosince 2016 nelze vést tímto způsobem spotřebitelské spory vyplývající ze smluv uzavřených po tomto datu. Rozhodčí soudy řeší i doménové spory – například o domény – *.com*, *.EU* či *.cz*. V tomto případě se nejedná o rozhodčí řízení, ale o specifický druh alternativního řešení sporů. Konkrétně doménovými spory o generická doménová jména se jako jeden ze šesti soudů na světě³ zabývá Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, což svědčí o jeho prestiži a významu. „*Tento rozhodčí soud je pak i jedním ze dvou sudišť pro spory o doménová jména .EU (od roku 2018 je druhým sudištěm Světová organizace duševního vlastnictví WIPO).*“⁴ Spory o doménová jména se soud zabývá již od roku 2004. Zpočátku bylo možné řešit spory týkající se jen národní domény „*.cz*“. V roce 2005 získal soud pravomoc řešit spory o evropskou doménu „*.EU*“. V následujících letech přibýly další domény. Řešení těchto sporů probíhá u Správce podle Řádu pro řešení sporů o domény. Řešení doménových sporů probíhá prostřednictvím zabezpečené online

³ TREUTLEROVÁ, Mgr. Hana. *Rozhovor: Petr Hostaš - O doménových sporech a způsobu jejich řešení*. Online. <https://www.pravniprostor.cz/>. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-petr-hostas-o-domenovych-sporech-zpusobu-jejich-reseni>. [cit. 2024-02-11].

⁴ TREUTLEROVÁ, Mgr. Hana. *Rozhovor: Petr Hostaš - O doménových sporech a způsobu jejich řešení*. Online. <https://www.pravniprostor.cz/>. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-petr-hostas-o-domenovych-sporech-zpusobu-jejich-reseni>. [cit. 2024-02-11].

platformy, díky které je umožněno rychlé projednání a vyřešení sporu. Před prvotním podáním návrhu na řešení sporu je nutné se na této online platformě registrovat.

1.1.1 Online rozhodčí řízení

Tento způsob rozhodčího řízení není zaveden nově, existuje v České republice již od roku 2004. Dalo by se totiž předpokládat, že ke vzniku online rozhodčího řízení došlo v souvislosti s epidemií onemocnění Covid-19, kdy v tuzemsku a celém světě téměř nic nefungovalo, lidé museli být izolováni a v omezené míře fungovaly rovněž státní instituce včetně soudů. Z výše uvedeného data je však zřejmé, že tomu tak nebylo.

Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR patří k prvním institucím na evropském kontinentu, který umožňuje vést rozhodčí řízení dnes moderní online formou. Jde o poměrně novou formu vedení rozhodčího řízení, která je velice efektivní zejména při řešení jednoduchých obchodních sporů. *„Celý proces probíhá elektronicky a celé řízení trvá zhruba pětatřicet dnů od elektronického podání žaloby včetně zaslání příloh, přes úhradu poplatků, jmenování rozhodce, rozhodnutí a vydání rozhodčího nálezu.“*⁵ Výsledný rozhodčí nález může na vyžádání stranám sporu poskytnout tajemnice Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR. Elektronické rozhodčí řízení je stejně jako běžné rozhodčí řízení neveřejné.

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR vydal vedle již existujícího Řádu pro rozhodčí řízení i zvláštní dodatek Řádu pro rozhodčí řízení online. Je známý pod názvem Řád online. K vydání tohoto řádu došlo již v roce 2004, tedy mnohem dříve, než došlo k rozšíření epidemie onemocnění Covid-19. Tento Řád pro rozhodčí řízení online se v současné době nevyskytuje ve své původní podobě, v roce 2017 došlo k jeho novelizaci.

V souvislosti s celosvětovou epidemií onemocnění Covid-19, Rozhodčí soud pouze aktualizoval pravidla pro náklady online formy rozhodčího řízení pro oblast řešení sporů týkajících se vztahů z nájemních smluv.

⁵ O rozhodčím řízení - Online řízení. <https://www.soud.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>

Autorka se domnívá, že online forma rozhodčího řízení a její vznik byl přelomový okamžik v rámci vedení rozhodčích řízení a v současné době je tato forma velmi dobře aplikovatelná v praxi.

Online rozhodčí řízení je rychlejší a méně nákladný způsob běžného rozhodčího řízení. Jak už z názvu vyplývá celý proces řízení probíhá elektronicky, včetně všech podání stran, která jsou předkládána prostřednictvím emailové komunikace na administrační místo.

Administrační místo je adresa webové stránky Rozhodčího soudu pro řízení online, jehož prostřednictvím mohou účastníci zahájit řízení. Současně se na této webové adrese dají hradit veškeré poplatky podle Rozhodčího řádu online. Úkony administračního místa provádí tajemník Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Vedle administračního místa je pro konkrétní spor zřízeno také sudiště. Jedná se o jedinečnou stránku internetu, která slouží pro podání účastníků, rozhodnutí rozhodce, jsou zde uchovávány všechny písemnosti v elektronické podobě vztahující se k danému sporu. Přístup na sudiště mají umožněn účastníci řízení a samozřejmě rozhodci Rozhodčího soudu.

K aplikaci online rozhodčího řízení dochází zejména u jednodušších obchodních sporů např. v souvislosti s náležitostmi nájemní smlouvy – spory o úhradu dlužného nájemného nebo spory o vyklizení nemovitosti. V případě, že se v průběhu online řízení ukáže, že není vhodné pro řešení konkrétního sporu, je možné jej změnit v klasické rozhodčí řízení. Spory v online řízení rozhoduje jediný rozhodce. Ústní jednání v tomto případě včetně videokonferenčních hovorů neprobíhají.

Zajímavý a protikladný fakt k výše uvedenému je, že novelizovaný Řád rozhodčího soudu s účinností od 1. prosince 2020 umožňuje vedení distančních ústních jednání, tedy ústních jednání prostřednictvím videokonference. Strany k tomuto způsobu jednání musí projevit souhlas, lze tak učinit i nevýslovně. Tuto možnost mají rovněž zachovány strany sporu, jejichž online řízení se změnilo v klasické rozhodčí řízení. Z hlediska plynulosti řízení je vhodné zakotvit tento souhlas přímo do dané rozhodčí doložky.

Pro možnost využít online formu rozhodčího řízení je zapotřebí uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, obvykle v podobě rozhodčí doložky, která upravuje práva a povinnosti stran. Součástí rozhodčí doložky musí být kontaktní emailové

adresy stran řízení, na které bude směřovat veškerá komunikace ze strany Rozhodčího soudu.

Rozhodčí řízení online končí, stejně jako běžné rozhodčí řízení, vydáním rozhodčího nálezu, který okamžikem doručení stranám sporu je pravomocný a soudně vykonatelný. Proti rozhodčímu řízení nelze podat odpor.

2. Historie rozhodčího soudnictví

Tato část bakalářské práce je věnována historii rozhodčího soudnictví společně se stálými rozhodčími soudy na území České republiky. Jedná se o období po druhé světové válce, a to i v mezinárodním kontextu.

Historii můžeme rozdělit do několika jednotlivých etap. K zahájení první, nejstarší etapy, došlo v červnu 1949 na území tamějšího Československa, kdy tehdejší ministr zahraničního obchodu vydal statut a řád Rozhodčího soudu Československé obchodní komory. Tento okamžik byl začátkem rozhodování sporů ze zahraničního obchodu na základě rozhodčích smluv, tedy sporů mezinárodních. V této první etapě byly rozhodovány tuzemské spory pouze výjimečně.

V rámci této první etapy nastal zejména mezi léty 1948 až 1958 problém s uznáváním rozhodčích nálezů v zahraničí. Tento problém vyřešilo vydání Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v červnu 1958. Úmluva byla od října následujícího roku právně závazná pro Československo a v současné době je stále závazná i pro Českou republiku.

V následující druhé etapě byly spory rozhodovány v rámci Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP) nebo Moskevské úmluvy. Jiný název pro Moskevskou úmluvu je Úmluva o řešení občanskoprávních sporů vznikajících ze vztahů hospodářské a vědeckotechnické spolupráce v rozhodčím řízení z května 1972. Z Moskevské úmluvy se aplikovala do našeho rozhodčího řízení možnost pravomoci rozhodčího soudu při dané národní obchodní komoře nacházející se ve státě žalované strany, rovněž i v jakémkoliv třetím státě účastníků této úmluvy. Spory byly rozhodovány tímto způsobem přibližně do roku 1988.

Třetí, krátká etapa je vymezena lety 1989 až rokem 1994. V této době došlo u nás k mnoha významným společenským změnám, které odstartovala tzv.

sametová revoluce. Toto období je rovněž významné i z hlediska rozhodčího řízení. Tři roky po sametové revoluci v roce 1992 vstoupila v tehdejší Československu v platnost Washingtonská úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států. V roce 1993, kdy vznikla samostatná Česká republika došlo i k odstoupení od výše zmíněné Moskevské úmluvy.

Největší legislativní změny v rozhodčím řízení a postavení Rozhodčího soudu přišly se zákonem o rozhodčím řízení účinným od 1. ledna 1995. Tento zákon je účinný dodnes, byl ovšem mnohokrát novelizován. Významným momentem bylo i přijetí zákona č. 223/1994 Sb., o sloučení Československé obchodní a průmyslové komory s Hospodářskou komorou České republiky a o některých opatřeních s tím souvisejících, který nabyl účinnosti rovněž 1. ledna 1995.

Tímto zákonem došlo ke změně označení na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR namísto původního Rozhodčího soudu při ČSOHK.

Čtvrtá, poslední etapa je z časového hlediska vymezena od roku 1995 do současnosti. V současné praxi je běžné, že rozhodčí soudy rozhodují spory mezinárodní i vnitrostátní. Tyto spory mohou být rozhodovány i v rámci rozhodčího řízení ad hoc. Základním právním předpisem upravujícím tuto problematiku je zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

Během této etapy došlo k zákazu používání takového označení při své činnosti, které může vést k mylné představě, že se jedná rovněž o stálý rozhodčí soud, přestože nesplňuje zákonem dané podmínky.

Na našem území v současné době existují pouze tři stálé rozhodčí soudy zřízené podle zákona o rozhodčím řízení.

Jmenovitě se jedná o Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno a Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha.

3. Druhy rozhodčího řízení

Pokud jde o druhy rozhodčího řízení, existuje široká škála způsobů řešení mimosoudních sporů. Jedná se např. o předarbitrážní urovnávací metody, zprostředkování (mediaci), rozhodčí řízení institucionální a rozhodčí řízení ad hoc. Dále rozeznáváme finanční (podle zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů) a mezinárodní arbitráže. Podrobněji se bude autorka v této části věnovat institucionálnímu rozhodčímu řízení spolu s řízením ad hoc. Nejprve se zmíní o rozhodčím řízení ad hoc.

3.1 Ad hoc

Jedná se o nahodilé urovnání sporů, což již vyplývá z označení ad hoc. Rozhodčí řízení může probíhat před jedním nebo více rozhodci, které strany sporu pro tento spor jmenují podle svého uvážení. Osobou rozhodce může být jen fyzická osoba, která má způsobilost k právním úkonům a je bezúhonná. Současně musí být splněny předpoklady stanovené příslušným právním řádem. Pokud jsou naplněny uvedené předpoklady, jedná se o takzvané rozhodčí řízení ad hoc.

Strany sporu mají ze zákona v tomto řízení právo jmenovat rozhodce či stanovit způsob, kterým dojde ke jmenování rozhodců v případě, když dojde v oblasti jmenování ke sporu. Dále mohou určit místo konání arbitráže a stanovit pravidla řízení vztahující se na jednání rozhodců.

Právo stran na jmenování rozhodců je neomezené. Strany mohou uvést v rozhodčí smlouvě či rozhodčí doložce konkrétní jméno a příjmení osoby, kterou jmenují do funkce rozhodce. V případě, že nastane spor se jmenováním rozhodce, mohou strany v rozhodčí smlouvě či doložce stanovit způsob jeho jmenování.

V současné praxi jsou všechna tato práva stran obsažena v rozhodčí doložce nebo v rozhodčí smlouvě.

Osoby, které jsou jmenovány do pozice rozhodce, nemohou mít zájem na předmětu sporu, nesmí mít žádný vztah ke stranám sporu a jejich zástupcům.

Řízení ad hoc je mnohem více administrativně náročné než řízení institucionální. Strany sporu a rozhodci řeší administrativní otázky jako je místo konání, vedení řízení a spisu, výběr administrativních poplatků a náklady

rozhodčího řízení sami bez pomoci kompetentní instituce. Smluvní strany se musí dohodnout s rozhodci o poskytnutí odměny pro rozhodce a její výši, protože neexistuje žádný sazebník.

3.2 Rozhodčí řízení institucionální

Spor mezi stranami rozhoduje určitá rozhodčí instituce. Zpravidla se jedná o institucionální rozhodčí soud založený na základě zákona. V řízení se postupuje podle rozhodčího řádu zvoleného soudu.

Kromě třech stálých rozhodčích soudů nacházejících se v České republice existuje podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (o rozhodčím řízení) řada asociací a sdružení rozhodců. Jak už z názvu sdružení rozhodců vyplývá, tato sdružení se zabývají sdružováním jednotlivých rozhodců. U těchto sdružení se zpravidla jedná o právnické osoby z oblasti soukromého práva, které vznikly podle zákona č. 89/2012, občanského zákoníku. Autorka uvádí, že se například jedná o Rozhodčí soud České republiky, Rozhodčí soud při EACCL (European Association for Commercial and Corporate Law – Evropská asociace pro obchodní a podnikové právo) a Rozhodčí institut v Praze.

Pravomoc rozhodčího soudu je vždy založena dohodou smluvních stran, kdy dojde k tomu, že jejich spory bude rozhodovat rozhodčí soud namísto původně stanoveného příslušného obecného soudu.

Mezi výhody institucionálního rozhodčího řízení oproti řízení ad hoc patří autorita a důvěryhodnost dané instituce. Rozhodčí soud jako instituce řeší administrativní otázky vážící se k danému sporu. Rozhodčí soud řeší i situace, kdy se strany sporu nemohou shodnout. Mohou se týkat například rozhodnutí o podjatosti či odvolání rozhodců.

K nevýhodám můžeme zařadit poplatky pro rozhodčí řízení, které bývají obvykle vysoké. Výše poplatků pro rozhodčí řízení může být neúměrně vysoká hlavně u rozhodování sporů o nižších částkách.

3.2.2 Druhy institucionálních soudů v ČR

„Právníckými osobami, které jsou oprávněny rozhodovat spory v rozhodčím řízení, jsou stálé rozhodčí soudy.“⁶ Tyto stálé rozhodčí soudy založené podle zákona jsou v České republice v současné době tři. Hovoříme o Rozhodčím soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Dále se jedná o Rozhodčí soud při burze cenných papírů Praha a Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno.

Z tohoto výčtu je jediný stálý rozhodčí soud, který disponuje obecnou působností v České republice, a to Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR se sídlem v Praze. Druhé dva jmenované soudy jsou specializované.

Stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své statuty a řády, které musí být obligatorně ze zákona zveřejněny v Obchodním věstníku. V těchto statutech a řádech najdeme ukotvená pravidla rozhodčího řízení, způsob jmenování rozhodců a jejich počet, dále je tam sepsán jejich seznam, ze kterého se rozhodci vybírají.⁷

V těchto statutech a řádech může být určen i způsob řízení a rozhodování, společně se stanovením pravidel nákladů řízení a odměn rozhodců.

Co se týče doby vzniku, tak nejstarším stálým rozhodčím soudem je Rozhodčí soud při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR, který vznikl v roce 1949 a v té době působil při Československé obchodní komoře. V 80. letech 20. století došlo k jeho přejmenování, ovšem současný název platí od roku 1995.⁸

Samostatným pracovištěm Hospodářské komory ČR a současně osobou soukromého práva je výše zmíněný Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Působnost tohoto rozhodčího soudu je dále upravena

⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk), s. 519. ISBN 978-807-3807-146.

⁷ GLATZ, Mgr. Viktor. Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody. [Http://www.bulletin-advokacie.cz/](http://www.bulletin-advokacie.cz/) [online]. 2018 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-rizeni-jeho-specifika-a-vyhody#ftn7>

⁸ GLATZ, Mgr. Viktor. Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody. [Http://www.bulletin-advokacie.cz/](http://www.bulletin-advokacie.cz/) [online]. 2018 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-rizeni-jeho-specifika-a-vyhody#ftn7>

v zákoně České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

V čele tohoto stálého rozhodčího soudu stojí předsednictvo, které je jmenované na dobu tří let představenstvy obou komor. Předseda předsednictva soudu má oprávnění účastnit se jednání představenstev obou komor. Předsednictvo rozhodčího soudu je složeno z předsedy, místopředsedů a jednotlivých členů. Předseda a místopředsedové, kteří jednají jménem rozhodčího soudu, jsou voleni předsednictvem. Předsednictvo je usnášeníschopné v případě, že je přítomna nadpoloviční většina všech členů.

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR rozhoduje majetkové spory dle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů.

Statut a Řád rozhodčího soudu jsou dokumenty, které stanovují způsob řízení a rozhodování sporů a různé další oblasti týkající se průběhu rozhodčího řízení včetně ekonomického zajištění činnosti rozhodčího soudu.

Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze řeší různé majetkové spory týkající se komodit obchodovaných na burze. Tento soud byl zřízen na základě zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách.

Rozhodčí soud při burze cenných papírů Praha je znám i pod označením Burzovní rozhodčí soud, který působí jako nezávislý orgán např. při rozhodování sporů vyplývajících z obchodu na regulovaném trhu, který organizuje burza. Ke zřízení Burzovního rozhodčího soudu došlo na základě zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

3.3 Řízení před rozhodčí komisí spolku

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení upravuje i rozhodování sporných záležitostí patřících do spolkové samosprávy v řízení před rozhodčí komisí spolku podle občanského zákoníku. Ustanovení o stálých rozhodčích soudech se v tomto případě nepoužijí.

Spolkem je pro představu nějaká sportovní asociace či klub, sdružení podnikatelů pracujících v různých odvětvích nebo organizace zabývající se veřejně prospěšnými činnostmi.

K zahájení řízení dochází dnem doručení žaloby na adresu, která je uvedena ve stanovách spolku nebo na adresu, kde spolek sídlí.

Strany v řízení mají rovné postavení a musí jim být umožněno plně využít jejich práv a povinností.

Komise spolku může věc projednávat a rozhodnout v okamžiku, kdy je přítomna většina jejích členů. Nejmenší počet přítomných členů komise může být tři. Pokud počet členů komise klesne pod požadované minimum, dojde k zastavení řízení. Osoby označené za členy spolku musí být plnoleté, plně svéprávné, bezúhonné (nesmí být pravomocně odsouzeny za trestný čin) a současně nesmí být členy statutárního orgánu spolku. Zároveň by měly mít patřičnou úroveň kvalifikační odbornosti.

Výsledný rozhodčí nález musí obsahovat zejména výrok, přezkoumatelné odůvodnění a poučení o opravných prostředcích.

V případě, že komise ve lhůtě tří měsíců nerozhodne ve věci samé, může strana sporu uplatňovat své právo u soudu. Tato lhůta může být předem uzavřenými dokumenty – např. stanovami, písemnou dohodou stran prodloužena maximálně na devět měsíců. Běh této lhůty začíná dnem doručení žaloby.

I v této oblasti rozhodování komise spolku má svou roli soud. Může zasáhnout na návrh strany sporu a zrušit rozhodčí nález, který dříve komise vydala, pokud byl spor rozhodnut v rozporu s dobrými mravy či veřejným pořádkem.

4. Výhody a nevýhody rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení má oproti klasickému soudnímu řízení své charakteristické rysy, které je možné v porovnání se soudním řízením specifikovat jako výhody a nevýhody. Záleží v konkrétním případě na úhlu pohledu, kdy výhodu z jedné strany je možné současně z druhé strany považovat za nevýhodu.

4.1 Výhody

Jako první výhodu průběhu rozhodčího řízení můžeme uvést jeho **rychlost**. Průběh celého rozhodčího řízení netrvá příliš dlouho, na rozdíl od toho, jak je

někdy dlouhé rozhodování jiných sporů u obecných soudů. Doba, která uplyne od jeho počátku, tedy podání žaloby do jeho konce – vydání rozhodčího nálezu trvá obvykle několik měsíců, v jednodušších případech jen několik málo týdnů. Faktem, který podporuje tvrzení, že rozhodčí řízení trvá obvykle kratší dobu, je jeho jednoinstančnost a menší formálnost. Na lhůtách pro jednotlivá podání a průběh např. ústního jednání včetně výslechu svědků se strany sporu dohodnou mezi sebou a tuto dohodu následně posvětil rozhodčí soud. Rychlost rozhodčího řízení oproti soudnímu řízení není také ovlivněna velkým počtem současně projednávaných případů na rozdíl od běžných soudů.

Časová náročnost rozhodčího řízení může být také závislá na složitosti projednávaného sporu a spolupráci sporných stran. Jednoduchý spor může být rozhodnut v relativně krátkém čase. To samé platí, pokud strany budou mít zájem na rychlém vyřešení sporu.

Druhou výhodou jsou **zpravidla nižší náklady** vztahující se k tomuto řízení. Rozhodčí řízení bývá obvykle méně finančně náročné než běžné soudní řízení. Strany si obvykle mohou již při sjednávání rozhodčí smlouvy určit, jaké budou náklady řízení. U stálých rozhodčích soudů např. RS při HK ČR a AK ČR jsou pravidla o výši nákladů ukotvena v základních předpisech upravujících činnost daného soudu.

Náklady na rozhodčí řízení ovlivňuje mnoho faktorů – např. kdo spor rozhoduje – zdali ad hoc rozhodce, arbitrážní centrum nebo stálý rozhodčí soud. Dalším faktorem může být počet rozhodců – jeden rozhodce či rozhodčí senát složený z několika rozhodců. Jako třetí vlivný faktor zmiňuji skutečnost, zda se jedná o vnitrostátní nebo mezinárodní spor.

Náklady řízení mohou také záviset na skutečnosti, z jak renomovaných rozhodců je rozhodčí tribunál složen (zejména v ad hoc řízení) a od jejich renomé se odvíjející finanční odměny.

Za třetí se autorka zaměří na výhodu v oblasti **vykonatelnosti rozhodčího nálezu**. Jakmile dojde k doručení rozhodčího nálezu ve formě písemného vyhotovení stranám, nabývá dnem doručení účinku právní moci a je soudně vykonatelný. *„Konkrétní výkon se provádí podle předpisů občanského soudního*

řádu při respektování obsahu mezinárodních úmluv.“⁹ Vykonatelnost rozhodčích nálezů není dostupná pouze v tuzemsku, ale i v zahraničí, dalo by se říci po celém světě za předpokladu členství konkrétního státu v příslušné mezinárodní úmluvě. Vykonatelnost rozhodčích nálezů ve světě upravuje Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958, která stanovuje seznam všech států, kde je rozhodčí nález vykonatelný. K těmto zemím patří pouze ty, které tuto úmluvu ratifikovaly a neuplatnily vůči této úmluvě žádnou výhradu. Údaje ke konci roku 2023 hovoří o 172 státech světa.¹⁰ Posledním přistoupiším státem se 17. ledna 2023 stal Timor-Leste¹¹, rovněž znám pod názvem Východní Timor, nacházejí se v rámci souostroví Malé Sundry v Asii.

Čtvrtou výhodou rozhodčího řízení jsou jeho vlastnosti – **jednoinstančnost a menší formálnost**. V okamžiku, kdy dojde k doručení rozhodčího nálezu stranám sporu nabývá nález právní moci a vykonatelnosti. Není přípustné odvolání nebo jiný opravný prostředek.

Pokud se strany sporu nedohodnou v rozhodčí smlouvě na možnosti přezkumu rozhodčího nálezu jinými rozhodci nebo marně uplyne 30denní lhůta od doručení nálezu sporným stranám, rozhodčí nález nelze ani přezkoumat. Je proto možno říci, že rozhodčí řízení je jednoinstanční.

Přezkoumatelnost rozhodčího nálezu je podmíněná a nelze ji klást na roveň s řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí v běžném soudním řízení.

Pokud si zúčastněné strany neupraví postup rozhodců vzájemnou dohodou, postupují rozhodci sami způsobem, který uznají za vhodný a snaží se vést rozhodčí řízení bez zbytečných formalit – např. nejsou omezováni procesními pravidly a předpisy, aby zjistili skutkový stav potřebný pro jejich rozhodnutí.

Za pátou výhodou lze uvést **vlastní výběr rozhodců**. Sporné strany (strany, které spolu vedou spor) si mohou rozhodce vybrat. Tribunál rozhodců se může skládat pouze z jednoho nebo více rozhodců, případně může rozhodovat stálý

⁹ KLEIN, Bohuslav. Přednosti rozhodčího řízení. *Právní rádce: měsíčník hospodářských novin*. 1999, roč. VII, č. 9, s. 13 - 15., s. 15. ISSN 1210-4817.

¹⁰ *Contracting States - List of Contracting States*. Online. <https://www.newyorkconvention.org/>. 2024. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list-of-contracting-states>. [cit. 2024-02-09].

¹¹ *Contracting States - List of Contracting States*. Online. <https://www.newyorkconvention.org/>. 2024. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list-of-contracting-states>. [cit. 2024-02-09].

rozhodčí soud. Tito rozhodci bývají odborníky v oblasti, která je předmětem sporu. Např. jedná-li se o spor, jehož podstatou je řešení ekonomických problémů, je výhodou, pokud se stane členem rozhodčího tribunálu ekonom. Toto je nesporná výhoda oproti řádným soudům, kde např. soudci nedisponují specifickou znalostí příslušné odborné problematiky.

Další, v pořadí šestou výhodou rozhodčího řízení zmiňovanou v této práci, je **volba místa a jazyka řízení**. Řízení Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR se dle jeho Řádu koná v místě sídla tohoto soudu, kterým je Praha. Strany sporu si rovněž mohou zvolit jiné místo, kde proběhne rozhodčí řízení. Pokud se řízení koná v České republice zpravidla se jedná o Brno, Ostravu a Olomouc, vzhledem k jejich dopravní dostupnosti, možnosti pronájmu vhodných prostor pro rozhodčí řízení a ubytovacím kapacitám pro účastníky řízení atd. Místem konání rozhodčího řízení může být i zahraničí. „*Řízení se koná v češtině, pokud se strany písemně nedohodly jinak. Je-li však dohoda uzavřena po zahájení řízení, nejsou jí rozhodci vázáni.*“¹² Dalšími jednacími jazyky vzhledem k jejich univerzální aplikovatelnosti jsou většinou angličtina, němčina, francouzština, španělština a ruština. Pokud jde o spory subjektů z různých zemí je volba sudiště velice významným prvkem celého rozhodčího řízení. Je důležité zvolit si sudiště tak, aby byl spor rozhodován v neutrální zemi, ze které nepochází ani jedna ze stran sporu. Tímto způsobem by měla být eliminována možnost znevýhodnění některé ze sporných stran. Volba sudiště v určité zemi a znalost jejího právního řádu je také významná z hlediska subsidiárního použití procesních předpisů této země v otázkách, které nejsou řešeny příslušnými rozhodčími pravidly používanými v rozhodčím řízení.

Obdobně to platí u jednacího jazyka. Mohlo by totiž dojít k tomu, že by se spor vedl v mateřském jazyce jedné strany a druhá strana by touto volbou jazyka byla krajně znevýhodněna.

Následuje výhoda týkající se opět vlastnosti rozhodčího řízení spočívající v jeho **neveřejnosti**. Vedení a průběh rozhodčího řízení je neveřejné. Jedná se o významnou vlastnost rozhodčího řízení, neboť se k projednávaným skutečnostem nedostanou nežádoucí osoby – např. široká senzacechtivá

¹² *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2012. - § 7. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rady/rad-rozhodciho-soudu-01-07-2012-uz-01-01-2023>. [cit. 2024-02-11].

veřejnost, případná konkurence jedné ze stran či média. Veřejným se rozhodčí řízení může stát pouze tehdy, pokud by s tím sporné strany souhlasily.

Jako předposlední výhodu, autorka zmiňuje skutečnost, že si **strany mohou zvolit stálý rozhodčí soud**. Pokud strany nechtějí, aby jejich spor rozhodovali rozhodci pomocí rozhodčího řízení ad hoc, mohou si ujednat rozhodování pomocí stálého rozhodčího soudu. Kromě věcně specializovaných rozhodčích soudů působí v tuzemsku jako jediný rozhodčí soud s obecnou působností již zmiňovaný Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Způsob řízení a rozhodování, jmenování rozhodců, sazebník odměn rozhodců a další činnosti tohoto rozhodčího soudu upravuje jeho Statut a Řád.

V neposlední řadě jde o výhodu nebo skutečnost spočívající v možnosti vydat **rozhodnutí podle zásady spravedlnosti – „ex aequo et bono.“** Přestože zákon stanovuje, že rozhodci rozhodují podle hmotného práva, je možné, aby rozhodovali podle zásady spravedlnosti. Na rozhodování podle této zásady se musí smluvní strany předem dohodnout. Rozhodování podle zásady spravedlnosti je třeba důkladně promyslet zejména kvůli tomu, že poskytuje rozhodcům širokou škálu kritérií, podle kterých mohou spor rozhodnout.

4.2 Nevýhody

Co se týče nevýhod rozhodčího řízení, jako první nevýhodu i zde opět autorka zmiňuje jeho **jednoinstančnost**, ovšem v jiném kontextu. Pokud dojde při řešení sporu k chybnému či neodbornému posouzení vzniká nesprávný rozhodčí nález. Kvůli tomu, že je rozhodčí řízení jednoinstanční, není možné se proti nálezu odvolat či ho přezkoumat. Rozhodčí nález je přezkoumatelný jen tehdy, pokud by se na tom strany sporu předem dohodly.

Druhá nevýhoda rozhodčího řízení je spatřována v **nejednotném (individuálním) rozhodování sporů rozhodci**. Rozhodci jsou nezávislými osobami, které nad sebou nemají žádnou nadřízenou instanci, která by sjednocovala jejich rozhodovací praxi. Rozhodují dle svého uvážení bez ingerence jakéhokoliv dohlížejícího orgánu. Pro strany sporu to může být výhodné z toho hlediska, že si vyberou rozhodčí soud nebo rozhodce, s jehož rozhodovací praxí

se nejvíce ztotožňují. Protože rozhodci v rámci rozhodčího soudu rozhodují podle svého posouzení konkrétního případu a neexistuje žádná sjednocující instance, dochází často k tomu, že při rozhodnutí soudu jsou předkládány odlišné názory (dissenting opinions) jednotlivých rozhodců. Odlišný názor nemá zásadní vliv na výsledné rozhodnutí, protože k přijetí nálezů stačí názorová shoda většiny.

Třetí a zároveň poslední zde uvedenou nevýhodou je **omezená (užší) pravomoc rozhodců**. U této nevýhody se bavíme o užší pravomoci rozhodců v porovnání s pravomocí soudců. Rozhodci ve fázi dokazování nemají pravomoc vynucovat procesní povinnost od třetích osob. Jako příklad bych uvedla, že rozhodci nedisponují donucovací pravomocí k zajištění přítomnosti svědků a znalců a rovněž k jejich výslechu. To neplatí, pokud se k nim svědci a znalci dostaví sami dobrovolně. Rozhodci by museli k provedení těchto úkonů požádat příslušný soud.

5. Subjekty rozhodčího řízení

Subjekty rozhodčího řízení lze charakterizovat jako nositele práv a povinností. Těmito subjekty jsou: rozhodci, případně rozhodčí soudy a účastníci řízení. Účastníky řízení jsou vždy dvě strany – strana žalující a strana žalovaná. Na základě svých práv a povinností, které jsou jim dané právním řádem nebo rozhodčí smlouvou, ovlivňují rozhodčí řízení.

5.1 Rozhodci

Problematice rozhodců, požadavkům na rozhodce, jejich určení, jmenováním rovněž i vyloučením se věnuje zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů ve své druhé části.

Rozhodcem se může stát občan České republiky, který dosáhl zletilosti, je bezúhonný a plně svéprávný, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Nikdo není povinen přijmout funkci rozhodce, přičemž přijetí do funkce musí mít písemnou formu. K povinnostem rozhodce po přijetí funkce patří její výkon v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a dalšími právními

předpisy. „Rozhodce se může své funkce vzdát jen ze závažných důvodů nebo se souhlasem stran.“¹³

Mezi povinnosti rozhodce patří zachování mlčenlivosti, která se vztahuje na skutečnosti, o kterých se rozhodce dozvěděl při výkonu jeho funkce.

5.2 Určení, jmenování a vyloučení rozhodců

Cílem rozhodčí smlouvy je zpravidla určení osob i počtu rozhodců nebo přinejmenším stanovit způsob jakým rozhodci a jejich počet má být určen. Podle Rozhodčích pravidel Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR je rozhodčí senát tříčlenný nebo po dohodě stran rozhoduje jediný rozhodce.¹⁴ Celkový počet rozhodců musí být vždy lichý, a to z toho důvodu, že rozhodují ve shodě či sborově.

V případě, že není stanoveno rozhodčí smlouvou něco jiného, každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci následně volí předsedu.

Pokud existují jisté důvody podjatosti rozhodce, je dotyčný rozhodce z projednávání a následného rozhodnutí ve věci vyloučen. Mezi tyto důvody dle ZRŘ patří důvodná pochybnost o nepodjatosti rozhodce se zřetelem na jeho vztah k věci, k účastníkům řízení či k jejich zástupcům.

Osoba, která má být jmenována či určena rozhodcem musí neprodleně stranám nebo soudu oznámit všechny okolnosti, které by mohly být důvodem jeho podjatosti, pro níž by byl jako rozhodce vyloučen.

V situacích, kdy nedojde ke jmenování rozhodce či ke shodě na předsedajícím rozhodci ve lhůtě 30 dnů, jmenuje tuto osobu na návrh strany nebo libovolného již jmenovaného rozhodce soud.

Obdobně dojde ke jmenování nového rozhodce, když se původní rozhodce své funkce vzdal či nemohl svou činnost dále vykonávat.

Soud při aktu jmenování předsedajícího či „běžného“ rozhodce vždy bere v potaz, zda je naplněn předpoklad jeho nezávislého a nestranného rozhodování.

¹³ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 5, odst. 3

¹⁴ Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Online. <https://www.soud.cz/>. 2012. - § 3 odst. 4. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rady/rad-rozhodciho-soudu-01-07-2012-uz-01-01-2023>. [cit. 2024-02-16].

6. Průběh rozhodčího řízení

6.1 Zahájení rozhodčího řízení

Mezi základní zásady rozhodčího řízení patří zásada efektivity a rychlosti řízení. Tyto zásady jsou z hlediska budoucích účastníků řízení pro jeho zvolení velice klíčové.

Rozhodčí řízení se zahajuje žalobou podanou rozhodčímu soudu v institucionálním řízení nebo předsedajícímu rozhodci, který byl určen či jmenován v řízení ad hoc. Pokud předsedající rozhodce určen nebyl, podává se žaloba kterémukoliv jinému určenému či jmenovanému rozhodci. K zahájení rozhodčího řízení dochází v den, kdy došla žaloba některé z výše uvedených osob. Rozhodčí soud i osoby rozhodců rovněž výše jmenovaní jsou povinni na žalobě vyznačit den doručení.

Náležitosti žaloby ZRR ve svém znění explicitně nestanovuje. V některých případech tyto náležitosti stanovuje řád konkrétního rozhodčího soudu. Autorka zmiňuje např. Řád Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, který za tyto náležitosti považuje: odůvodnění pravomoci rozhodčího soudu, doklad o úhradě poplatku za rozhodčí řízení, určení hodnoty sporu, jméno a příjmení rozhodce jmenovaného žalobcem nebo žádost, aby předseda Rozhodčího soudu rozhodce jmenoval.

Rozhodci jsou na základě podané žaloby oprávněni rozhodnout o své pravomoci rozhodovat v dané věci. Po zahájení řízení může vznést námitku nedostatku pravomoci kterákoliv ze stran, nejpozději však při prvním úkonu v řízení ve věci samé.

Důvodem vzniku nedostatku pravomoci může být neexistence, neplatnost či zánik rozhodčí smlouvy nebo skutečnost, že v dané věci nebylo možné smlouvu vůbec uzavřít. Každá rozhodčí smlouva, která byla předložena rozhodci (rozhodčímu soudu), je, s ohledem na existenci případného nedostatku pravomoci, posuzována soudem samostatně. Pokud rozhodce (rozhodčí soud) na závěr tohoto posouzení dospěje k závěru, že má nedostatek pravomoci k danému rozhodování, rozhodne o tom usnesením.

6.1.1 Rozhodčí smlouva a rozhodčí doložka

*„Rozhodčí smlouva je základem rozhodčího řízení, na níž je založeno oprávnění rozhodců vydat závazný a státem vynutitelný rozhodčí nález a bez níž se o rozhodčí řízení nejedná.“*¹⁵

Pravomoc rozhodčího orgánu k rozhodování majetkových sporů je dána dohodou smluvních stran – rozhodčí smlouvou. Z toho vyplývá, že daný spor bude rozhodovat namísto věcně a místně příslušného obecného soudu rozhodčí instituce, a to konkrétně jeden či více rozhodců nebo stálý rozhodčí soud.

Rozhodčí smlouva může být platně uzavřena v případě, že by strany o věci, která je předmětem sporu, mohly uzavřít smír. V opačném případě, pokud se jedná o incidenční spor, o spor ze smluv, které uzavírá podnikatel se spotřebitelem, či spor vzniklý v souvislosti s výkonem rozhodnutí, nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu.

Tato smlouva se může týkat jednotlivého již vzniklého sporu, nazývá se smlouva o rozhodci, nebo všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů, jedná se o rozhodčí smlouvu v podobě rozhodčí doložky.

Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR uvádí na svých webových stránkách vzorové formulace rozhodčích doložek. Tímto způsobem se Rozhodčí soud snaží usnadnit přístup sporným stranám k rozhodčímu řízení a z hlediska právní jistoty zajistit stranám použití platné rozhodčí doložky. Konkrétní znění je uvedeno níže: **„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu.“**

Alternativně je možno zpracovat toto ustanovení:

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské

¹⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk), s. 515. ISBN 978-807-3807-146.

komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu třemi rozhodci.“¹⁶

Smlouva se vztahuje na práva z právních vztahů přímo vznikající, rovněž i na problematiku právní platnosti těchto právních vztahů a na práva, která s těmito právy souvisejí.

Pokud se to v rozhodčí smlouvě přímo nevyloučí, váže tato smlouva i právní nástupce stran.

Rozhodčí smlouva ve formě smlouvy o rozhodci či rozhodčí doložky může být sjednána jako samostatná smlouva. Rovněž může být součástí jiné smlouvy, nazývané hlavní. Tento druhý způsob, kdy je součástí jiné smlouvy, bývá v praxi častější. Z tohoto vyplývá, že součástí jiné, hlavní smlouvy může být v praxi zpravidla pouze rozhodčí doložka, která se vztahuje na spory z určitého právního vztahu nebo vymezeného okruhu právních vztahů do budoucna a jejich řešení v rozhodčím řízení.

V případech, kdy je rozhodčí doložka obsažena v jiné, hlavní smlouvě, je nutno na tyto smlouvy nahlížet jako na dvě, někdy více relativně samostatných smluv. Jejich platnost či neplatnost je třeba posuzovat u každé smlouvy zvlášť.

Povaha hlavní smlouvy je hmotněprávní, na rozdíl od rozhodčí doložky, která má povahu procesní. Z tohoto důvodu neplatnost hlavní smlouvy nezpůsobuje zároveň neplatnost rozhodčí doložky.

Na rozhodčí smlouvu sjednanou ve formě rozhodčí doložky se vztahuje zvláštní režim – „*tzv. doktrína separability neboli nezávislosti povahy a existence rozhodčí smlouvy na smlouvě hlavní a naopak*“.¹⁷

Rozhodčí smlouva musí být uzavřena v písemné formě, jinak je neplatná. Písemná forma rozhodčí smlouvy musí být zachována i v případě, že byla tato smlouva sjednána např. elektronicky.

¹⁶ *Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rozhodci-dolozka>. [cit. 2024-02-20].

¹⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk), s. 516. ISBN 978-807-3807-146.

6.2 Průběh rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení se koná v místě, které si strany dohodnou. Pokud si strany místo konání nedohodnou, rozhodčí řízení se koná v místě určeném rozhodci. V tomto případě se respektují oprávněné zájmy sporných stran.

Sporné strany v rozhodčím řízení mají rovné postavení a je jim poskytnuta možnost uplatnit jejich práva.

Strany sporu se mohou vzájemně dohodnout na způsobu vedení řízení rozhodci. V případě, že se strany z jakéhokoliv důvodu nedohodnou, v řízení postupují rozhodci způsobem, který podle nich považují za vhodný. K zásadám vedení rozhodčího řízení patří vedení bez zbytečných formalit a poskytnutí stejné možnosti k uplatnění práv všech stran. Cílem je zjištění skutkového stavu, na jehož základě dojde k rozhodnutí sporu.

Řízení je vedeno obvykle ústní formou, pokud se strany nedohodnou jinak. Rovněž jde o neveřejné řízení.

Rozhodci v průběhu rozhodčího řízení smějí vyslýchat svědky, znalce a strany na základě jejich dobrovolné účasti a poskytnutí výpovědi. Procesní úkony, které nemohou rozhodci provést sami, zajistí na jejich dožádání soud. Náklady na provedení dožádání u soudu hradí stálý rozhodčí soud nebo rozhodci.

Pokud se shledá před zahájením či v průběhu rozhodčího řízení skutečnost, že by mohlo dojít k ohrožení výkonu rozhodčího nálezu, může soud na návrh libovolné ze stran nařídit předběžné opatření.

Snahou rozhodců při jejich působení na strany během rozhodčího řízení je to, aby došlo ke smírnému vyřešení sporu. Jakmile dojde ke smírnému vyřešení sporu mezi stranami sporu, lze na jejich žádost uzavřít smír v podobě rozhodčího nálezu.

6.3 Rozhodnutí

U rozhodčího řízení rozeznáváme dvě možnosti jeho ukončení. První možností konce rozhodčího řízení je vydání rozhodčího nálezu, u kterého nastane právní moc. Tedy výsledkem ve většině sporů řešených v rozhodčím řízení, je rozhodčí nález. V druhém případě, kdy se nevydává rozhodčí nález, končí

rozhodčí řízení doručení usnesení. Z formálního hlediska musí být toto usnesení podepsáno a doručeno stejně jako rozhodčí nález.

Rozhodčí nález musí splňovat určité náležitosti. K těm řadíme:

- musí být usnesen většinou rozhodců,
- musí být vyhotoven v písemné podobě,
- musí být signován alespoň většinou rozhodců,
- musí obsahovat výrok určitého typu,
- pokud se strany nedohodnou jinak, musí rozhodčí nález obsahovat odůvodnění.

Vyhotovení rozhodčího nálezu v písemné podobě musí být doručeno stranám a po jeho doručení opatřeno doložkou právní moci.

Jako adresa pro doručení veškerých písemností týkajících se rozhodčího řízení se považuje datová schránka. Doručuje se výhradně do ní. Pokud není možné využít tento způsob doručení, doručuje se na elektronickou adresu, kterou rozhodci sdělil adresát. Případně je ještě možné, aby tato adresa byla určena jako doručovací již v rozhodčí smlouvě. V případě, že není možné doručit listinu těmito výše uvedenými způsoby, aplikuje se listinný způsob doručení na adresu, kterou rozhodce zná od adresáta či je napsána v rozhodčí smlouvě.

Strany se mohou předem domluvit na přezkoumání rozhodčího nálezu na žádost obou či jedné z nich jinými rozhodci. Tato možnost přezkoumání musí být zapsána v rozhodčí smlouvě. *„Nestanoví-li rozhodčí smlouva jinak, musí být žádost o přezkoumání zaslána druhé straně do 30 dnů ode dne, kdy byl straně žádající o přezkoumání doručen rozhodčí nález.“*¹⁸ Úkon přezkumu rozhodčího nálezu je stále součástí procesu rozhodčího řízení podle zákona.

V případě, že nelze rozhodčí nález přezkoumat nebo již uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání, rozhodčí nález dnem doručení nabývá účinky pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.

*„Pravomocný rozhodčí nález je exekucním titulem.“*¹⁹ Rozhodčí nález obsahující doložku právní moci a veškeré listiny, které dokládají průběh

¹⁸ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 27

¹⁹ DOLEČEK, Mgr. Marek. *Mimosoudní řešení sporů: Rozhodnutí*. Online. In: <https://www.businessinfo.cz/>. 2023. Dostupné

rozhodčího řízení mají za povinnost stálé rozhodčí soudy po dobu 20 let od nabytí právní moci daného nálezu uschovat.

K povinnostem rozhodců spojeným s vydáním rozhodnutí patří předání rozhodčího nálezu do úschovy okresnímu, případně obvodnímu soudu, v jehož obvodu byl nález vydán. Tato povinnost musí být splněna do 30 dnů od právní moci daného rozhodčího nálezu. Do úschovy musí být předán rozhodčí nález s doložkou právní moci včetně všech listin prokazujících průběh rozhodčího řízení.

Výjimku mají rozhodci, pokud byl rozhodčí nález vydán mimo území České republiky. Ten se pak do úschovy soudu nepředává.

Sporné strany mají oprávnění nahlížet do výše zmíněných listin společně s oprávněním činit si z nich opisy a výpisy.

6.4 Zrušení rozhodčího nálezu soudem

Přestože je rozhodčí řízení jednoinstanční a doručený rozhodčí nález má právní účinky, je možné požádat o zrušení rozhodčího nálezu soudem. Soud může v případech stanovených zákonem rozhodnutí rozhodčího soudu – rozhodčí nález – zrušit.

Ke zrušení rozhodčího nálezu soudem musí být podán návrh, a to do tří měsíců ode dne doručení rozhodčího nálezu té straně sporu, která zrušení požaduje.

Podání návrhu na zrušení rozhodčího řízení nemá vliv na vykonatelnost rozhodčího nálezu, tzn. návrh nemá odkladný účinek. Na žádost povinného může soud vykonatelnost rozhodčího nálezu odložit. Podmínkami pro odložení vykonatelnosti rozhodčího nálezu mohou být:

- hrozba závažné újmy způsobená neprodleným výkonem rozhodčího nálezu,
- existence možnosti úsudku o důvodnosti předloženého návrhu.

Soud na návrh libovolné strany zruší rozhodčí nález, jestliže:

Tyto první dva níže jmenované důvody mají původ v arbitrálnosti, tedy ve vymezení okruhu sporů, které lze řešit v rozhodčím řízení. Rozlišujeme objektivní

z: <https://www.businessinfo.cz/navody/mimosoudni-reseni-sporu-ppbi/4#rozhodnuti>. [cit. 2023-11-20].

a subjektivní arbitrabilitu. Objektivní arbitrabilita je definována jako zákonem obecně vymezený okruh sporů, které mohou být řešeny v rozhodčím řízení. Znaky objektivní arbitrability jsou stanoveny v paragrafu 2 ZRŘ. U subjektivní arbitrability si konkrétní sporné strany stanoví rozhodčí smlouvou vymezený okruh sporů vybraných ze skupiny sporů vymezených arbitrabilitou objektivní.

- „byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,“²⁰

U tohoto důvodu se vyskytuje tedy nedostatek objektivní arbitrability. V případě, kdy nebylo možné vůbec uzavřít rozhodčí smlouvu, musí soud rozhodčí nález z úřední povinnosti zrušit.

- „rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje,“²¹ Při tomto důvodu, na rozdíl od předchozího, soud vždy zkoumá, zda navrhovatel uplatnil návrh na zrušení rozhodčího nálezu ještě před tím, než začal účastník v dané věci jednat, pokud tak učinit mohl.

Následující důvod ke zrušení již vydaného rozhodčího nálezu má původ v rozhodující osobě. V praxi často dochází k uplatňování právě tohoto důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu.

- „ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem,“²² Zde platí jako u výše zmíněného důvodu skutečnost, že je třeba uplatnit tuto námitku pro zrušení ještě před tím, než začne účastník ve věci jednat. Ovšem pokud o těchto důvodových skutečnostech účastník věděl a mohl je uplatnit. V opačném případě nelze na základě této námitky rozhodčí nález zrušit.

Poslední čtyři důvody podle paragrafu 31 písm. d), e), f), g) ZRŘ mají původ v postupu v rámci rozhodčího řízení.

- „rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců,“²³ Tento důvod lze uplatnit tehdy, když spor rozhoduje více rozhodců. Ve všech případech, i když rozhoduje pouze jeden rozhodce, musí být rozhodčí nález rozhodci podepsán.

²⁰ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno a)

²¹ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno b)

²² Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno c)

²³ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno d)

V praxi je velice běžné, že se většina rozhodců v rámci senátu přikloní k určitému závěru, ale je tam přítomen i rozhodce, který tento názor nesdílí. Zpravidla tento rozhodce, který není ve shodě s většinovým názorem, rozhodčí nález nepodepíše. Tato skutečnost může být důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu.

- „*straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat,*“²⁴ Tento důvod se v návrzích pro zrušení rozhodčího nálezu vyskytuje poměrně často. Je důležité brát v potaz jednu z charakteristik rozhodčího řízení – rozhodci musí postupovat bez zbytečných formalit. Důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu může být pouze závažné porušení, které zasahuje do základních procesních principů. Toto závažné procesní porušení následně zasahuje do práv a povinností účastníků řízení.

Podstatným důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu je skutečnost, kdy nedošlo k informování osoby žalované o existenci rozhodčího řízení. V reálu k tomu může například dojít v okamžiku, kdy žalovaný změnil v době od posledního kontaktu se žalobcem, bydliště.

- „*rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému,*“²⁵ Při zaměření se na tento důvod, je třeba brát na zřetel odlišnost právních řádů u nás v tuzemsku a zahraničí. Např. něco tuzemský právní řád vůbec neumožňuje, tím je plnění nemožné, a naopak zahraniční právní řád to připouští a tím se stává plnění možné.

- „*se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení.*“²⁶

Tyto důvody jsou uvedeny v paragrafu 228 OSŘ pod písmeny a) a b). Obnovu řízení lze požadovat, když existují skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí, které navrhovatel bez své viny nemohl použít v řízení původním, a zároveň by mu mohly přivodit příznivější rozhodnutí ve věci. Tyto skutečnosti jsou

²⁴ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno e)

²⁵ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno f)

²⁶ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 31, písmeno g)

charakterizovány tím, že v době řízení již objektivně existovaly, bylo možné je provést, ovšem strana o nich nemohla vědět a ani nevěděla.

Dle paragrafu 228 OSŘ písm. b) lze rovněž o obnovu řízení žádat, v případě, že je možné provést důkazy, jež nemohly být provedeny v původním řízení před soudem, které mohou vést k pro navrhovatele příznivějšímu rozhodnutí ve věci.

Soud zamítne návrh na zrušení rozhodčího nálezu tehdy, když je rozhodčí smlouva neplatná, byla zrušena či se na danou věc nevztahuje. Dále pokud se v dané věci zúčastnil rozhodování rozhodce, který nebyl nijak ani podle rozhodčí smlouvy povolán k rozhodování či nedisponuje způsobilostí být rozhodcem. Tuto žádost soud zamítne, pokud ji strana, která požaduje zrušení rozhodčího nálezu z těchto důvodů, neuplatní, přestože tak učinit mohla.

V případě, že rozhodčí soud zruší rozhodčí nález z důvodu, že byl vydán ve věci, o které nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, dále z důvodu neplatnosti, zrušení rozhodčí smlouvy či její nesouvislosti s danou věcí. Soud poté pokračuje na návrh libovolné ze stran v jednání ve věci samé a sám rozhodne.

Může dojít k situaci, kdy strana nepodala návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem, a přesto má možnost podat žádost na zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí (rozhodčího nálezu), jestliže:

- „rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu; rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců; rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému,

- strana, která musí mít zákonného zástupce, nebyla v řízení takovým zástupcem zastoupena a její jednání nebylo ani dodatečně schváleno,

- ten, kdo vystupoval v rozhodčím řízení jménem strany nebo jejího zákonného zástupce, nebyl k tomu zmocněn a jeho jednání nebylo ani dodatečně schváleno.“²⁷

²⁷ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů - § 35, odstavec 1

7. Mezinárodní rozhodčí řízení

Kromě stálých rozhodčích soudů v České republice a vedení řízení u nich je možné využít mezinárodní rozhodčí instituce, které fungují v zahraničí. Tyto instituce fungují obdobně jako stálé rozhodčí soudy v tuzemsku. Vydávají řády a pravidla, kterými se řídí, mají na starost administrativní otázky řízení a mohou vést seznamy rozhodců.

Mezi nejznámější zahraniční, tedy mezinárodní rozhodčí instituce patří Mezinárodní rozhodčí soud při ICC (International Chamber of Commerce) v Paříži, VIAC (Vienna International Arbitration Centre), Rozhodčí soud podle pravidel Stockholmské obchodní komory (SCC) či Stálý rozhodčí soud v nizozemském Haagu.²⁸

Každá z těchto zahraničních institucí má svá odlišná pravidla, současně však mají některé prvky společné. Většina těchto společných prvků vznikla z pravidel UNCITRAL neboli United Nations Commission on International Trade Law, což v překladu do českého jazyka znamená Komise Organizace spojených národů (OSN) pro mezinárodní obchodní právo.

Jak už z názvu Komise vyplývá, zabývá se mezinárodním obchodním právem. Cílem jejího působení po více než 50 let v celém světě je modernizace a harmonizace pravidel v oblasti mezinárodního obchodu, čehož se snaží docílit reformami obchodního práva, které aplikuje. Součástí vnitřní struktury UNCITRAL je pracovní skupina, jejíž náplní práce je rozhodčí řízení.

Jedním z mnoha cílů práce UNCITRAL a zároveň asi nejvýznamnějším cílem je Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958. Dále považujeme za důležitý cíl práce Vzorový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž z roku 1985. Tento Vzorový zákon byl významně podroben revizi v roce 2006. Česká republika a její legislativa v oblasti rozhodčího řízení bohužel na rozdíl od 80 států není zcela v souladu s tímto Vzorovým zákonem. V podstatných věcech však ve shodě je.

²⁸ GLATZ, Mgr. Viktor. Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody. <http://www.bulletin-advokacie.cz/> [online]. 2018 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-rizeni-jeho-specifika-a-vyhody#ftn7>

Popularita řešení sporů u mezinárodních obchodních institucí i u českých obchodních společností neustále roste, a to i přes obvykle větší nákladnost celého řízení. Při volbě mezinárodního rozhodčího soudu tuzemskými obchodními společnostmi většinou převáží výhody nad administrativními výdaji. K výhodám patří:

- prestiž a reputace těchto institucí, která zajišťuje větší důvěru stran v nezávislé a nestranné rozhodčí řízení;

- volba místa rozhodčího řízení, se kterou je spojena volba právního řádu. Případ mohou posuzovat úřady, které jsou přátelské rozhodčímu řízení. Výsledkem toho je naprosto minimální možnost přezkumu rozhodčích nálezů státními soudy.

Podstatným počinem této Komise je publikování rozhodčích pravidel, ke kterému došlo v roce 1976 a tato pravidla byla následně opětovně revidována v letech 2010 a nejnovější revize pochází z roku 2013. Obsahem těchto pravidel jsou detailní procesní pravidla upravující vedení rozhodčího řízení. V pravidlech jsou obsaženy všechny prvky rozhodčího řízení jako např. vzory rozhodčích doložek, procesní pravidla pro vznik rozhodčího senátu a vedení rozhodčího řízení, dále pravidla pro formu zpracování, účinky a výklad rozhodčího nálezu. V pravidlech jsou popsány možnosti, zefektivnit rozhodčí proces – žádost na přiměřené náklady společně s kontrolními nástroji vztahujícími se k nákladům rozhodčího řízení.

8. Výkon rozhodčích nálezů

8.1 V ČR

8.1.1 Podle občanského soudního řádu

Při výkonu tuzemského rozhodčího nálezu podle paragrafu 28 ZRŘ a s využitím paragrafu 30 ZRŘ lze subsidiárně aplikovat ustanovení o výkonu rozhodčích nálezů podle OSŘ.

Zákon o rozhodčím řízení stanoví dvě podmínky pro nabytí účinku právní moci a vykonatelnosti. První z podmínek je nepřezkoumatelnost rozhodčího nálezu. Druhou podmínkou je doručení nálezu stranám sporu. V okamžiku, kdy

dojde ke splnění obou těchto podmínek, stává se rozhodčí nález exekučním titulem, který lze opatřit doložkou právní moci.

Rozdíl mezi soudním rozhodnutím a rozhodčím nálezem spočívá v tom, že rozhodčí nález se opatřuje jen doložkou právní moci. Oproti tomu soudní rozhodnutí se opatřuje doložkou právní moci i vykonatelnosti. Vykonatelnost nálezu je posuzována jako prejudiciální otázka v rámci exekučního řízení a nastává až po splnění předpokladu právní moci.

K náležitostem rozhodčího nálezu patří: písemné vyhotovení, usnesení většinou rozhodců, podpis alespoň většiny rozhodců, určitost výroku rozhodčího nálezu, doručení stranám a opatření doložkou právní moci. Rozhodčí nález musí rovněž obsahovat odůvodnění, pokud se strany nedohodly jinak.

Obecně účastníky řízení jsou při výkonu jakéhokoliv rozhodnutí oprávněný a povinný. Povinný je označen pro osobu, která je povinna něco, co jí rozhodčí nález stanoví, splnit ve prospěch oprávněného.

V případě, že povinný nesplní povinnost uloženou vykonatelným rozhodnutím (dobrovolně), může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Pokud není stanoveno jinak, je příslušný k výkonu rozhodnutí a rovněž k prohlášení o majetku obecný soud povinného.

V případě, kdy povinný nemá obecný soud nebo se tento soud nenachází na území České republiky, je příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek. Když jde o výkon rozhodnutí ve formě příkázání pohledávky, je příslušný obecný soud banky nebo jiného dlužníka povinného. Dále může být příslušný soud, v jehož obvodu má zahraniční dlužník povinného umístěn závod nebo organizační složku závodu v ČR.

Soud nařídí výkon rozhodnutí většinou bez slyšení povinného. U výkonu rozhodnutí se rozhoduje vždy usnesením. Účastníci a další osoby jsou vždy poučeni o jejich procesních právech a povinnostech.

Způsoby pro nařízení a provedení výkonu rozhodnutí – rozhodčího nálezu stanovuje občanský soudní řád.

Výkon rozhodnutí při povinnosti zaplatit peněžitou částku můžeme provést formou příkázání pohledávky, srážek ze mzdy, správou nemovité věci, prodejem

movitých i nemovitých věcí, postižením závodu a také tím, že soud zřídí zástavní právo k nemovitým věcem.

Výkon rozhodnutí, které ukládá jinou než peněžní povinnost, se řídí povahou dané povinnosti. Lze ho provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů.

8.1.2 Podle exekučního řádu

Exekučním titulem je vykonatelný rozhodčí nález, a to nejen podle výše zmíněného občanského soudního řádu a jeho paragrafu 251 a následujících, ale rovněž i podle paragrafu 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále budu tento zákon uvádět jen jako exekuční řád. Exekučním titulem je i uzavřený smír mezi stranami sporu ve formě rozhodčího nálezu podle paragrafu 24 odst. 2 ZRŘ.

V případě, kdy není v exekučním titulu explicitně stanovena lhůta pro splnění povinnosti, předpokládá se splnění této povinnosti, která byla uložena exekučním titulem do 3 dnů a v případě plnění povinnosti vyklidit byt do 15 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

Když nastane situace, že ve vykonatelném rozhodčím nálezu jako exekučním titulu má povinnost splnit více povinných a současně se jedná o dělitelné plnění, platí, že jsou všichni povinni splnit uloženou povinnost rovným dílem.

Pro rozhodčí nález, aby se mohl stát exekučním titulem, je klíčové, že musí být opatřen doložkou právní moci. K jeho vykonatelnosti dochází ze zákona dnem doručení za předpokladu, že není možné již realizovat v souladu se zákonnými podmínkami jeho opětovný přezkum.

Zákon o exekučním řádu ve svém paragrafu 41 požaduje opatření exekučního titulu potvrzením o vykonatelnosti orgánem, který ho vydal. Rozhodce není orgánem veřejné moci, z tohoto důvodu se na něj tato povinnost nevztahuje. Vzhledem k situaci, že rozhodci nemají oprávnění dle ZRŘ opatřit rozhodčí nález potvrzením o vykonatelnosti, je předpokladem výkonu rozhodčího nálezu podle exekučního řádu doložka právní moci a dále vydané soudní rozhodnutí o přivolení

exekuce a pověření exekutora podle paragrafu 43a odst. 3 tohoto řádu, které nahrazuje doložku vykonatelnosti.

I zde u výkonu rozhodčího nálezu podle exekučního řádu jsou účastníky řízení oprávněný a povinný.

Exekuci, která stanovuje povinnost zaplacení peněžité částky, lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, prodejem movitých i nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovité věci a také pozastavením řidičského oprávnění.

Výkon exekuce, která ukládá jinou než peněžní povinnost, se řídí povahou uložené povinnosti. Tuto exekuci lze provést jedním z těchto čtyř způsobů – vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů.

8.2 V zahraničí – Newyorská úmluva

V oblasti mezinárodního rozhodčího řízení je jedním z nejdůležitějších dokumentů Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, mnohem více známá pod označením Newyorská úmluva dle místa její ratifikace. V tuzemsku ji v právních dokumentech nalezneme jako Vyhlášku ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Tato úmluva je klíčovým právním nástrojem pro výkon rozhodčích nálezů v zahraničí.

K jejímu podepsání došlo 10. června 1958 na konferenci Organizace spojených národů o mezinárodní obchodní arbitráži konané v New Yorku. V platnost vstoupila 7. června roku následujícího. Pro tehdejší Československou republiku nabyla účinnosti 10. října 1959. Tuto Úmluvu v cizojazyčných zněních – anglickém, čínském, francouzském, ruském a španělském nalezneme uloženou v archivech OSN. Všechna tato znění mají stejnou platnost a jsou považována za jazyk Úmluvy.

Newyorská úmluva umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů, které vyplývají z mezinárodních sporů mezi fyzickými či právnickými osobami, na území jiného smluvního státu než toho, na jehož území byl rozhodčí nález vydán. Na tyto rozhodčí nálezy má být nahlíženo stejně jako na místní či domácí rozhodčí nálezy.

Za rozhodčí nález je považováno rozhodnutí vydané jednotlivými rozhodci, rovněž i stálými rozhodčími orgány.

Výkon rozhodčích nálezů probíhá podle právní úpravy státu, kde dojde k jeho výkonu.

Strana, která požaduje uznání a výkon rozhodčího nálezu v zahraničí, musí předložit kromě žádosti o výkon nálezu řádně potvrzený prvopis nálezu nebo jeho ověřenou kopii a prvopis písemné dohody obsahující rozhodčí doložku ve smlouvě či rozhodčí smlouvu podepsanou stranami, případně řádně ověřenou kopii této dohody.

Tato úmluva stanovuje rovněž důvody, pro které dojde k odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu. K těmto důvodům patří například neplatná rozhodčí smlouva, nezpůsobilost stran k jednání, složení rozhodčího soudu, které není v souladu s ujednáním stran. Dalším důvodem může být např. skutečnost, že nález není doposud pro strany závazný, došlo k jeho zrušení nebo byl jeho výkon odložen. Poměrně častým důvodem pro odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu je uplatnění „výhrady veřejného pořádku“. Znamená to, že soud posuzující výkon nálezu dojde k závěru, že výkonem nálezu by došlo k narušení základů právního řádu v příslušné zemi, a tudíž nelze výkon povolit.

9. Průnik rozhodčího řízení s právem EU

Rozhodčí řízení je upraveno jak vnitrostátními právními předpisy, tak může být ovlivněno i právem Evropské unie (EU). Česká republika je členem Evropské unie již od 1. května 2004 a od té doby musí aplikovat na svém území i právo tohoto společenství.

V případě použití práva EU je naprosto zásadní jeho správná aplikace. Když tuzemský rozhodčí tribunál rozhoduje spor, jehož předmětem je posuzování otázky, která je upravena právem EU, měl rozhodovat podle tohoto práva. Rozhodčí tribunál se tak dostává do postavení, kdy by měl položit Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) předběžnou otázku.

Institut předběžné otázky upravuje článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

„Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

a) výkladu Smluv,

b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie. Vystane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

Vystane-li taková otázka před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie.

Vystane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.“²⁹

Obecnou definici a podmínky, které musí soud, který se může ptát, splňovat stanovila tzv. Vaassenská kritéria. Soudem může být pouze nezávislá instituce, povoláná nebo zřízená zákonem, s trvalou povahou, která rozhoduje spory mezi jednotlivci podle práva. Stálé rozhodčí soudy, které jsou zřizovány zákonem bychom do této kategorie mohli zařadit.

Povinnost obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie s položením předběžné otázky se vztahuje na soudy a jejich rozhodnutí, proti kterému nelze podat opravné prostředky a zároveň dojde ke vzniku pochybnosti o výkladu evropské normy důležité pro vyřešení sporu. Předběžnou otázku musí položit obecné soudy i nejvyšší soudy, kdy není proti jejich rozhodnutí přípustný opravný prostředek. V případě, kdy existuje již starší znovupoužitelná judikatura nebo je výklad zjevný, není nutné pokládat předběžnou otázku.

Na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie může předběžnou otázku položit libovolný státní, klasický či civilní soud. Tuto otázku může položit i zákonem povoláný rozhodčí soud k řešení určitých sporů.

Rozhodčí soudy, které rozhodují spor na základě soukromoprávní rozhodčí smlouvy, předběžnou otázku položit nemohou. V této situaci přichází do úvahy pomocná funkce soudů podle paragrafu 20 odst. 2 ZRŘ, kdy soud provede

²⁹ EVROPSKÁ UNIE. *Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění)*. Online. <https://eur-lex.europa.eu/>. 2016., článek 267. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT>. [cit. 2024-02-09].

procesní úkony na dožádání rozhodčího soudu, které rozhodci nemohou sami provést. Jedinou možností jak položit předběžnou otázku je využít civilních soudů a jejich pomocné funkce. Zde může dojít ke komplikaci, a to že i přes požadavek rozhodčího soudu směrem k pomocnému soudu podat předběžnou otázku, může pomocný soud dojít k závěru, že její podání není potřeba.

Ve funkci rozhodčího soudu by mohl fungovat Soudní dvůr Evropské unie, a to pouze v případech stanovených v člancích 272, 273 a 274 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Dle článku 272 SFEU může Soudní dvůr EU rozhodovat na základě rozhodčí doložky nacházející se ve veřejnoprávní nebo soukromoprávní smlouvě uzavřené Evropskou unií nebo jejím jménem.

V případě existence sporu mezi členskými státy souvisejícího s předmětem smluv EU, je k jeho rozhodnutí příslušný Soudní dvůr EU podle článku 273 SFEU. Spor je Soudnímu dvoru EU předložen na základě rozhodčí smlouvy.

Spory, ve kterých je jednou ze stran Evropská unie, nesmí být právě z tohoto důvodu vyjmuty z pravomoci vnitrostátních soudů. Výjimkou je výhradní pravomoc Soudního dvoru EU daná smlouvami podle článku 274 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Závěr

Autorka věří, že se jí podařilo věcně a věrně popsat problematiku řešení obchodních sporů v rozhodčím řízení. Pro autorku to byla poměrně neznámá, ale zajímavá oblast, s jejíž fungováním se zatím neměla možnost setkat v praxi.

Autorka se domnívá, že po zhodnocení výhod a nevýhod rozhodčího řízení proti standardnímu řízení před soudy, ve čtvrté kapitole její bakalářské práce, určitě převládají jeho výhody. Z autorčina pohledu jsou hlavními výhodami rozhodčího řízení jeho rychlost, jednoinstančnost a menší formálnost. V neposlední řadě může být pro mnoho sporných stran podstatnou výhodou, že ve většině případů lze rozhodčí řízení absolvovat s rozumnými náklady na vedení sporu.

Podnikatelské prostředí v České republice se vyvíjí a mění. Do vzájemných obchodních vztahů tuzemských, či se zahraničním subjektem, vstupuje mnoho nových i menších firem bez velké znalosti všech úskalí těchto vztahů. V této souvislosti by bylo určitě vhodné zajistit mezi těmito subjekty osvětu a větší informovanost o možnostech využití řešení případných budoucích sporů prostřednictvím rozhodčího řízení. K této osvětě lze využít různá sdružení podnikatelských subjektů, například Asociaci malých a středních podniků, kde by jim byly poskytnuty relevantní informace. Hlavně menší a méně zkušené firmy by to určitě uvítaly.

V současné době, kdy jistě i v oblasti dodavatelsko-odběratelských vztahů dochází k určitému vývoji, například v rozvoji a využívání umělé inteligence, je nutné, aby se i příslušní rozhodci podle jejich odborného zaměření na tuto situaci připravovali.

Autorka nedokáže v tuto chvíli posoudit, jestli máme v České republice dostatek rozhodců vzhledem k frekvenci využívání rozhodčích soudů a množství vedených rozhodčích řízení pod jejich administrativním zastřešením. Počet rozhodců vedených na seznamu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR ke dni 4. lednu 2022 je 612 a jeví se na první pohled jako dostatečný. Bez hlubší analýzy to však nelze tvrdit a učinění příslušného závěru by mohlo být předmětem další odborné studie.

Samozřejmě by bylo dobré, kdyby ubývala potřeba podnikatelských subjektů řešit spory z obchodní činnosti před rozhodčím soudem. Autorka si ale uvědomuje, že neexistuje ideální podnikatelské prostředí, kde smluvní strany dodržují veškeré své smluvní závazky a plní dobrovolně smluvně převzaté povinnosti. Do budoucna bude proto existence rozhodčích soudů a jejich efektivní fungování v rámci rozhodčího řízení bezpochyby důležitá.

Seznam použité literatury

MONOGRAFIE:

- [1] BĚLOHLÁVEK, Alexander J.; KOVÁŘOVÁ, Daniela a HAVLÍČEK, Karel (ed.). *Rozhodčí řízení v teorii a aplikační praxi*. Praha: Havlíček Brain Team, 2015. ISBN 9788087109601.
- [2] BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a KOVÁŘOVÁ, Daniela (ed.). *Soudní a mimosoudní projednávání sporů (rozhodčí řízení a mediace)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 9788087109526.
- [3] BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a KOVÁŘOVÁ, Daniela (ed.). *Stálé rozhodčí soudy versus rozhodčí řízení ad hoc*. Praha: Stálá konference českého práva, 2017. ISBN 9788090681309.
- [4] HOLÁ, Lenka a HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. *Mimosoudní metody řešení sporů: vysokoškolská učebnice*. Student (Leges). Praha: Leges, 2017. ISBN 978-807-5022-462.
- [5] RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. Beckova edice právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-807-4007-071.
- [6] ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Právní učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-807-3807-146.
- [7] ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Praktikum civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-807-3807-856.

PRÁVNÍ PŘEDPISY:

- [8] Newyorská úmluva – Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
- [9] Smlouva o fungování Evropské unie
- [10] Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- [12] Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- [13] Zákon České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů
- [18] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 176/1964 Sb., o Evropské úmluvě o obchodní arbitráži

ČASOPISECKÉ ČLÁNKY:

- [19] KLEIN, Bohuslav. Přednosti rozhodčího řízení. *Právní rádce: měsíčník hospodářských novin*. 1999, roč. VII, č. 9, s. 13–15. ISSN 1210-4817.
- [20] LISSE, Luděk. Jmenování a volba rozhodce nebo stálých rozhodčích soudů. *Obchodní právo – Časopis pro obchodně právní praxi*. 2005, roč. 14, č. 12, s. 2–11. ISSN 1210-8278.
- [21] TOMSA, Miloš. K rozhodování majetkových sporů v rozhodčím řízení a k postavení rozhodčích institucí. *Obchodní právo – Časopis pro obchodně právní praxi*. 2005, roč. 14, č. 12, s. 12–17. ISSN 1210-8278.

WEBOVÉ STRÁNKY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

- [22] *Contracting States – List of Contracting States*. Online. <https://www.newyorkconvention.org/>. 2024. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list+of+contracting+states>. [cit. 2024-02-09].
- [23] DOLEČEK, Mgr., Marek. *Mimosoudní řešení sporů: Rozhodnutí*. Online. In: <https://www.businessinfo.cz/>. 2023. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/mimosoudni-reseni-sporu-ppbi/4#rozhodnuti>. [cit. 2023-11-20].

- [24] DOLEČEK, Mgr., Marek. *Mimosoudní řešení sporů: Druhy mimosoudního řešení sporů*. Online. <https://www.businessinfo.cz/>. 2023. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/mimosoudni-reseni-sporu-ppbi/2/#druhy-mimosoudniho-reseni-sporu>. [cit. 2024-03-01].
- [25] DOLEČEK, Mgr., Marek. *Rozhodčí řízení institucionální*. Online. <https://www.businessinfo.cz/>. 2023. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/mimosoudni-reseni-sporu-ppbi/3/>. [cit. 2024-03-02].
- [26] DOLEČEK, Mgr., Martin. *Pravomoc soudů ve vztahu k rozhodčímu řízení*. Online. <http://www.bulletin-advokacie.cz/>. 2018. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravomoc-soudu-ve-vztahu-k-rozhodcimuz-rizeni>. [cit. 2024-03-01].
- [27] *Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rozhodci-dolozka>. [cit. 2024-02-20].
- [28] EVROPSKÁ UNIE. *Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění)*. Online. <https://eur-lex.europa.eu/>. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT>. [cit. 2024-02-09].
- [29] GERHARDT, Mgr., Karel. *Postavení rozhodčí komise spolku a její význam pro sport v ČR – 3. díl*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-rozhodci-komise-spolku-a-jeji-vyznam-pro-sport-v-cr-3-dil-114131.html>. [cit. 2024-03-03].
- [30] GLATZ, Mgr., Viktor. *Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody*. <http://www.bulletin-advokacie.cz/> [online]. 2018 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-rizeni-jeho-specifika-a-vyhody#ftn7>
- [31] KARABEC, MPA, LL.M., JUDr., David. *Spory o doménová jména v rozhodčím řízení (ADR)*. Online. <https://www.pravniprostor.cz/>. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/spory-o-domenova-jmena-v-rozhodcim-rizeni-adr>. [cit. 2024-03-02].
- [32] KINDL, CSC., doc. JUDr., Milan. *Na co nezapomínat při sjednávání rozhodčí smlouvy*. Online. <http://www.bulletin-advokacie.cz/>. 2018.

- Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/na-co-nezapominat-pri-sjednavani-rozhodci-smlouvy>. [cit. 2024-03-01].
- [33] KUBÍČEK, CSC., prof. JUDr., Pavol a MAREK, CSC., prof. JUDr., Karel. *K rozhodčímu řízení v České a Slovenské republice*. Online. <https://advokatnidenik.cz/>. 2022. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/06/07/k-rozhodcimuzizeni-v-ceske-a-slovenske-republice/>. [cit. 2024-03-02].
- [34] LISSE, PH.D., LL.M., JUDr., Luděk. *Je rozhodce vázán judikaturou soudů?* Online. <https://www.ustavprava.cz/>. 2018. Dostupné z: <https://www.ustavprava.cz/blog/2018/12/je-rozhodce-vazan-judikaturou-soudu/>. [cit. 2024-03-03].
- [35] MACHOVÁ, Petra. *Doménové spory*. Online. <https://www.pravniprostor.cz/>. 2018. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ht-domenove-spory>. [cit. 2024-03-02].
- [36] MAREK, CSC., prof. JUDr., Karel. *K řešení sporů a rozhodčímu řízení*. Online. <http://www.bulletin-advokacie.cz/>. 2015. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-reseni-sporu-a-rozhodcimuzizeni?browser>. [cit. 2024-03-01].
- [37] MENŠÍKOVÁ, Mgr., Sylvie. *Žaloba na zrušení rozhodčího nálezu s akcentem na zrušení z důvodu neposkytnutí možnosti projednat věc před rozhodci*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2016. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zaloba-na-zruseni-rozhodciho-nalezu-s-akcentem-na-zruseni-z-duvodu-neposkytnuti-moznosti-projednat-vec-pred-rozhodci-101783.html>. [cit. 2024-03-01].
- [38] *On-line rozhodčí řízení*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2021. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/aktualne/komerzni_sdeleni/on-line-rozhodci-rizeni-113913.html. [cit. 2024-03-01].
- [39] *O rozhodčím řízení - Online řízení*. <https://www.soud.cz/> [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>
- [40] *O rozhodčím řízení*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>. [cit. 2024-03-02].

- [41] *O Rozhodčím soudu*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-soudu>. [cit. 2024-03-01].
- [42] *O Správcí*. Online. <https://domeny.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://domeny.soud.cz/website/o-nas>. [cit. 2024-03-02].
- [43] PREUSS, PH.D., JUDr., Ondřej. *Co znamená právní moc a k čemu slouží?* Online. <https://dostupnyadvokat.cz/>. 2022. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/pravni-moc>. [cit. 2024-03-01].
- [44] *Rozhodčí doložka*. Online. <https://eur-lex.europa.eu/>. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/arbitration-clause.html>. [cit. 2024-03-03].
- [45] *Rychlé, snadné a efektivní řešení sporů o doménová jména*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/rychle-snadne-a-efektivni-reseni-sporu-o-domenova-jmena-114415.html>. [cit. 2024-03-02].
- [46] *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2012. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rady/rad-rozhodciho-soudu-01-07-2012-uz-01-01-2023>. [cit. 2024-02-11].
- [47] *Řády Rozhodčího soudu*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rady>. [cit. 2024-03-02].
- [48] ŘEZNÍČEK, LL.M., PH.D., JUDr., David. *Vykonatelnost a výkon rozhodčích nálezů*. Online. <https://advokatnidenik.cz/>. 2018. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2018/10/29/vykonatelnost-a-vykon-rozhodcich-nalezu/>. [cit. 2024-03-01].
- [49] SEDLÁČEK, Dušan a FORST, Adam. *Rozhodčí komise spolku*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2018. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-komise-spolku-107682.html>. [cit. 2024-03-03].
- [50] *Seznamy rozhodců*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2022, 4.1.2022. Dostupné z: <https://www.soud.cz/seznamy-rozhodcu>. [cit. 2024-02-20].
- [51] ŠUSTER, Matěj. *Výhody a nevýhody rozhodčího řízení*. Online. <https://www.penize.cz/>. 2007. Dostupné

- z: <https://www.penize.cz/dluhy/18998-vyhody-a-nevyhody-rozhodciho-rizeni>. [cit. 2024-03-01].
- [52] TESAŘOVÁ LLM, JUDr., Zdeňka. *Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v kontextu Newyorské úmluvy a české právní úpravy*. Online. <https://www.dauc.cz/>. 2012. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/clanky/5961/uznani-a-vykon-cizich-rozhodcich-nalezu-v-kontextu-newyorske-umluvy-a-ceske-pravni-upravy>. [cit. 2024-03-03].
- [53] TREUTLEROVÁ, Mgr., Hana. *Rozhovor: Petr Hostaš - O doménových sporech a způsobu jejich řešení*. Online. <https://www.pravniprostor.cz/>. 2021. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-petr-hostas-o-domenovych-sporech-zpusobu-jejich-reseni>. [cit. 2024-02-11].
- [54] UKLEIN, Mgr., Petr. *Jak je to s právní mocí a vykonatelností rozhodnutí?* Online. <https://modernipravnik.cz/>. 2023. Dostupné z: <https://modernipravnik.cz/pravni-poradna-online/pravni-moc-vykonatelnost-rozhodnuti/>. [cit. 2024-03-01].
- [55] *Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů*. Online. <https://www.mpo.cz/>. 2016. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/uncitral/newyorska-umluva/umluva-o-uznani-a-vykonu-cizich-rozhodcich-nalezu--223273/>. [cit. 2024-03-03].
- [56] VRAJÍKOVÁ, LL.M., MBA, JUDr., PhDr., Melinda. *Rozhodčí řízení v mezinárodních obchodních vztazích – výhody a nevýhody ve srovnání se soudním řešením sporů*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-rizeni-v-mezinarodnich-obchodnich-vztazich-vyhody-a-nevyhody-ve-srovnani-se-soudnim-resenim-sporu-115687.html>. [cit. 2024-03-03].
- [57] VRAJÍKOVÁ, LL.M., JUDr., PhDr., Melinda. *Zrušení rozhodčího nálezu soudem jako procesní následek porušení povinnosti rozhodce*. Online. <https://www.epravo.cz/>. 2021. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zruseni-rozhodciho-nalezu-soudem>

- [jako-procesni-nasledek-poruseni-povinnosti-rozhodce-112554.html](#). [cit. 2024-03-01].
- [58] *Vznik Rozhodčího soudu při EACCL*. Online. <https://pravniradce.ekonom.cz/>. 2005. Dostupné z: <https://pravniradce.ekonom.cz/c1-15949810-vznik-rozhodciho-soudu-pri-eaccl>. [cit. 2024-03-02].
- [59] *Who we are: About the Czech Arbitration Court*. Online. <https://eu.adr.eu/>. C2024. Dostupné z: <https://eu.adr.eu/website/who-we-are>. [cit. 2024-03-03].
- [60] WOLF, Sebastián. *Rozhodčí soud a výklad evropského práva*. Online. <https://pravo21.cz/>. 2023. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/rozhodci-soud-a-vyklad-evropskeho-prava>. [cit. 2024-03-03].
- [61] *Zvláštní dodatek Řádu pro rozhodčí řízení on-line (Řád on-line)*. Online. <https://www.soud.cz/>. 2004. Dostupné z: <https://www.soud.cz/rady/zvlastni-dodatek-radu-pro-rozhodci-rizeni-on-line-2007>. [cit. 2024-03-01].